Một số yêu cầu nâng cao ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải

Hoàng Thị Thuý*, Vũ Văn Linh*

**Bộ môn điện tử Viễn Thông, Khoa công nghệ thông tin*
Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải
Received: 30/6/2023; Accepted: 7/7/2023; Published: 25/7/2023

Abstract: *In the current period, the University's requirements continue to promote and effectively apply IT to improve the quality and effectiveness of education and training at the University. However, the ability to apply IT in teaching of a part of lecturers at the University in some contents is still limited, especially in the context of rapid development and change of IT as in the current period, Therefore, it has not met the requirements of applying IT in teaching and renovating teaching methods, and has not brought into full play the effectiveness of IT in improving the quality of education and training at the University. Therefore, improving the capacity of IT application in teaching of the teaching staff at the University is now an important, urgent and long-term content that contributes to improving the quality of education and training of the University. school in a new situation.*

Keywords: *Requirements, application of information technology*

1.Đặt vấn đề

Sự phát triển vượt bậc của CNTT cho thấy, CNTT ngày càng có vai trò, vị trí quan trọng trong xã hội hiện đại. Thành tựu CNTT đã và đang được ứng dụng rộng khắp trong nhiều lĩnh vực, nhiều hoạt động, trong đó có hoạt động giảng dạy của người giảng viên. CNTT thường được coi là một công cụ không thể thiếu trong xã hội tri thức. Ở Việt Nam, CNTT được hiểu là một công cụ có thể hỗ trợ hiệu quả quá trình đổi mới dạy, học và quản lý, đóng góp vào việc nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục. Trong những năm gần đây, việc ứng dụng CNTT trong giảng dạy luôn được đề cao trong công cuộc đổi mới giáo dục, Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo nhấn mạnh: "Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại","Đẩy mạnh ứng dụng CNTT và truyền thông trong dạy và học".

Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải có sứ mạng đào tạo và cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao theo hướng ứng dụng, đa ngành, đa lĩnh vực, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phục vụ sự nghiệp phát triển của ngành Giao thông vận tải và của đất nước, phù hợp với xu thế phát triển quốc tế, hội nhập với nền giáo dục đại học tiên tiến của khu vực và trên thế giới. Nhận thức đúng về vai trò, tầm quan trọng và hiệu quả của ứng dụng CNTT trong việc nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của Nhà trường, trong những năm qua, việc ứng dụng CNTT trong đổi mới phương pháp giảng dạy của đội ngũ giảng viên luôn được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng uỷ, Ban Giám hiệu Nhà trường và coi đây là khâu đột phá nhằm nâng cao chất lượng đào tạo của Nhà trường. Đồng thời, Trường Đại học Công nghệ Giao thông Vận tải luôn đề cao trí tuệ và đổi mới sáng tạo, coi trí tuệ là tài sản và dùng đổi mới sáng tạo để: Tối ưu hóa - Đơn giản hóa - Khác biệt hóa; xây dựng môi trường học tập và nghiên cứu thân thiện, đảm bảo và tạo điều kiện tối đa cán bộ, giảng viên, sinh viên, học viên được tự do đổi mới sáng tạo, phát triển tư duy.

Trong giai đoạn hiện nay, yêu cầu của Nhà trường tiếp tục chủ trương đẩy mạnh và ứng dụng có hiệu quả CNTT để nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục - đào tạo ở Nhà trường. Tuy nhiên, năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của một bộ phận giảng viên ở Nhà trường ở một số nội dung còn nhiều hạn chế, đặc biệt trong điều kiện phát triển, thay đổi nhanh chóng của CNTT như giai đoạn hiện nay, do đó chưa đáp ứng yêu cầu ứng dụng CNTT trong giảng dạy và đổi mới phương giảng dạy, chưa phát huy tối đa hiệu quả của CNTT trong nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo ở Nhà trường. Vì vậy, nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường hiện nay là một nội dung quan trọng,

có tính cấp thiết và dài hạn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của Nhà trường trong tình hình mới.

2. Một số yêu cầu nâng cao ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Trường Đại học Công nghệ Giao thông Vận tải.

2.1. Nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường phải đáp ứng đòi hỏi "chuẩn hoá" đội ngũ giảng viên, bám sát sứ mạng, mục tiêu đào tạo của Nhà trường

Chỉ thị số 55/2008/CT-BGDĐT, ngày 30/9/2008 của Bộ Giáo dục và Đào tạo nêu rõ "CNTT là công cụ đắc lực hỗ trợ đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập và hỗ trợ đổi mới quản lý giáo dục, góp phần nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng giáo dục. Phát triển nguồn nhân lực CNTT và ứng dụng CNTT trong giáo dục là một nhiệm vụ quan trọng có ý nghĩa quyết định sự phát triển CNTT của đất nước".

Trong nhiệm vụ, giải pháp thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, nêu rõ: "Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Đẩy mạnh ứng dụng CNTT và truyền thông trong dạy và học".

Những tư tưởng trên vừa định hướng chuẩn hóa đội ngũ giảng viên, vừa chỉ ra những định hướng đổi mới phương pháp giảng dạy chuẩn hoá đội ngũ giảng viên trong tình hình mới. Trong đó, có đề cập đến bồi dưỡng, nâng cao trình độ CNTT.

Để việc bồi dưỡng năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường, cần thực hiện tốt một số yêu cầu sau đây: Quán triệt sâu sắc các quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về phẩm chất, năng lực nhà giáo vào việc bồi dưỡng năng lực dạy học của đội ngũ giảng viên. Xuất phát từ mục tiêu, yêu cầu đào tạo của Nhà trường, đặc điểm dạy học; đòi hỏi của thực tiễn xã hội, thực tiễn đất nước để xác định mục tiêu, nội dung, phương pháp và hình thức nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên một cách khoa học, hợp lý, có tính đến yếu tố "đón trước" sự phát triển. Nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy phải tính đến thực trạng số lượng, chất lượng, cơ cấu đội ngũ giảng viên của Nhà trường trong những năm tới.

2.2.Bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ và liên tục trong nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên trong Nhà trường

Bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ và liên tục tạo nên sức mạnh tổng hợp trong việc nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy cho đội ngũ giảng viên; kế thừa, phát triển kiến thức, kỹ năng ứng dụng CNTT sẵn có của đội ngũ giảng viên. Bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ và liên tục trong nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên, đòi hỏi: Các lực lượng sư phạm phải thống nhất về mặt nhận thức. Nghĩa là, mọi người đều ý thức sâu sắc vai trò, vị trí, tầm quan trọng của việc nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên. Đồng thời các lực lượng sư phạm cần phối hợp chặt chẽ, thống nhất với nhau trong xây dựng các mục tiêu, yêu cầu, nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức các giải pháp nâng cao trên cơ sở đó quản lý, điều khiển việc thực hiện chương trình hành động nhịp nhàng đồng bộ từ Ban Giám hiệu đến các khoa giáo viên và các lực lượng sư phạm khác.

Hoạt động nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên phải được tiến hành thường xuyên, liên tục với tinh thần phát triển không ngừng của thực tiễn.

2.3. Bảo đảm sự phát triển toàn diện các yếu tố trong nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường

Các yếu tố cấu thành năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường có tác động qua lại, ảnh hưởng lẫn nhau, tạo thành một chỉnh thể thống nhất, một cấu trúc trọn vẹn. Do vậy, phải bảo đảm tác động, nâng cao toàn diện các yếu tố chủ quan và khách quan trong nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của giảng viên. Quán triệt tinh thần này và hoạt động nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường cần thực hiện tốt các yêu cầu: Xây dựng nội dung nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy cần bảo đảm sự cân đối, hài hoà giữa yếu tố chủ quan và khách quan. Đặc biệt chú trọng yếu tố chủ quan. Phải thường xuyên kiểm

tra, đánh giá được sự phát triển của các yếu tố cấu thành năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên; sự thống nhất hoặc bất cập của chúng để điều chỉnh nội dung và phương pháp nâng cao một cách khoa học, hợp lý.

2.4. Phát huy cao độ tính tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo của đội ngũ giảng viên trong nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học

Trong quá trình nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy, đội ngũ giảng viên ở Nhà trường vừa là khách thể chịu sự tác động của các lực lượng sư phạm vừa là chủ thể tự bồi dưỡng một cách tự giác, tích cực. Chất lượng, hiệu quả nâng cao năng lực phụ thuộc phần lớn vào tính tích cực, chủ động, sáng tạo của đội ngũ giảng viên. Tính tự giác, tích cực chủ động, sáng tạo của giảng viên trong nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy là sự thống nhất giữa sự nhận thức sâu sắc, tình cảm, ý chí, động cơ đúng đắn, mạnh mẽ và trách nhiệm cao của họ trong việc học tập, rèn luyện nâng cao trình độ, kỹ năng ứng dụng CNTT phát huy tối đa hiệu quả của việc ứng dụng CNTT trong giảng dạy các nội dung ở Nhà trường.

Để phát huy cao độ tính tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo của đội ngũ giảng viên, trong quá trình nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường cần thực hiện tốt các yêu cầu: Tiến hành phong phú đa dạng các phương pháp và hình thức giáo dục, định hướng nghề nghiệp, xây dựng xu hướng sư phạm, tạo động cơ thúc đẩy giảng viên tích cực phấn đấu phát triển phẩm chất, năng lực nghề nghiệp, trong đó có năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy. Đây là vấn đề có ý nghĩa hàng đầu trong nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường. Giúp giảng viên thấy rõ, việc ứng dụng CNTT trong giảng dạy luôn chứa đựng mâu thuẫn giữa một bên là đòi hỏi cao của mục tiêu, yêu cầu đào tạo, sự phát triển của khoa học công nghệ với một bên là trình độ, kỹ năng ứng dụng CNTT còn hạn chế của bản thân để họ thường xuyên tích cực tự học, tự nâng cao nhằm giải quyết mâu thuẫn, nhờ vậy mà nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy. Kết hợp chặt chẽ, hợp lý giữa yêu cầu nhiệm vụ với động viên tinh thần và khuyến khích, hỗ trợ vật chất kích thích tính tích cực của giảng viên trong quá trình tự nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy.

Nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy cho đội ngũ giảng viên ở Nhà trường hiện nay là hoạt động quan trọng góp phần chuẩn hóa đội ngũ giảng viên và nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của Nhà trường trong tình hình mới.

3. Kết luận

Việc nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Nhà trường hiện nay là một đòi hỏi tất yếu nhằm nâng cao hiệu quả, chất lượng giáo dục – đào tạo ở Nhà trường trong tình hình mới. Nhận thức rõ vấn đề này, trong những năm qua, Nhà trường đã đẩy mạnh xây dựng đội ngũ giảng viên trong đó chú trọng nâng cao năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên và đã thu được những kết quả nhất định.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, Hà Nội, 2013.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Chỉ thị số 55/2008/CT-BGDĐT về tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng CNTT trong ngành giáo dục giai đoạn 2008 - 2012,* Hà Nội.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Chỉ thị số 2699/CT-BGDĐT về nhiệm vụ chủ yếu năm học 2017-2018 của ngành Giáo dục,* Hà Nội.

4. Bộ Thông tin và Truyền thông (2014), *Quy định chuẩn kỹ năng sử dụng CNTT (Ban hành kèm theo thông tư 03/2014/TT-BTTTT, ngày 11/3/2014),* Hà Nội.

5. Vũ Đình Chuẩn (2019), *Đổi mới phương pháp dạy học trong xu hướng ứng dụng CNTT, Tham luận Hội thảo khoa học "Chất lượng giáo dục và vấn đề đào tạo giáo viên",* Khoa Sư phạm - Đại học Quốc gia Hà Nội.

6. Nguyễn Kim Dung (2008), *Ứng dụng công nghệ thông tin trong chương trình đào tạo*, Viện Nghiên cứu Giáo dục - Trường Đại học Sư phạm TP.Hồ Chí Minh.

7. Nguyễn Thanh Huyền (2015), *Hoàn thiện công tác đào tạo, bồi dưỡng công chức, viên chức ngành Công Thương giai đoạn 2015-2020,* Luận văn thạc sĩ,Trường Đại học Mở Hà Nội.

8. Nguyễn Văn Hùng (2011), *Biện pháp quản lý ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học ở Trường Cao đẳng nghề Công nghệ và Nông lâm Phú Thọ trong giai đoạn hiện nay,* Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Diáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội.

9. Nguyễn Thanh Tâm (2015), *Biện pháp quản lý chất lượng đào tạo nghề tại Trường Đào tạo, bồi dưỡng Cán bộ Công Thương Trung ương,* Luận văn thạc sĩ Trường Đại học Mở Hà Nội.